

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÁC CÔNG TY XẾP HẠNG TÍN NHIỆM VIỆT NAM

Solutions for Developing Credit Rating Companies in Vietnam

Nguyễn Tiến Hùng¹, Lê Ngọc Vân²

^{1,2} Đại học Kinh tế Công nghiệp Long An, Long An, Việt Nam

nguyen.tienhung@daihoclongan.edu.vn

Tóm tắt — Việc phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam đang đối diện nhiều thách thức do thực trạng "vỡ nợ trái phiếu" của các doanh nghiệp bất động sản. Tuy nhiên, để nâng cao vai trò của các công ty xếp hạng tín nhiệm trên thị trường tài chính Việt Nam, cần triển khai các giải pháp thích hợp. Sự phát triển của hoạt động xếp hạng tín nhiệm sẽ giải quyết vấn đề không đồng bộ thông tin trên thị trường trái phiếu và giúp thị trường trở nên minh bạch, bảo vệ lợi ích cho các bên tham gia. Những giải pháp được đề xuất có thể nâng cao chất lượng và đáng tin cậy của các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam, góp phần tích cực vào sự phát triển của thị trường tài chính và kinh tế Việt Nam.

Abstract — The development of credit rating companies in Vietnam is currently facing numerous challenges due to the reality of "bond defaults" by real estate enterprises. However, in order to enhance the role of credit rating companies in the Vietnamese financial market, appropriate solutions need to be implemented. The advancement of credit rating activities will address the issue of information asymmetry in the bond market and contribute to making the market transparent, safeguarding the interests of all parties involved. The proposed solutions could elevate the quality and reliability of credit rating companies in Vietnam, positively contributing to the development of the financial and economic market in Vietnam.

Từ khóa — Xếp hạng tín nhiệm (Credit rating), Thị trường tài chính (Financial market), Việt Nam (Vietnam).

1. Đặt vấn đề

Hoạt động xếp hạng tín nhiệm (Credit Rating Agencies - CRAs) có vai trò quan trọng đối với sự phát triển của thị trường tài chính nói chung và thị trường trái phiếu nói riêng. Thông qua việc xác định hệ số tín nhiệm, nhà đầu tư có thêm thông tin để đánh giá khả năng tài chính, khả năng thanh toán nợ, sản phẩm tài chính được định mức tín nhiệm cũng như những rủi ro liên quan. Các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam bao gồm Việt Nam Credit Rating và Vietnam Bond Rating đóng vai trò quan trọng trong việc đánh giá độ tin cậy của các công ty, tập đoàn, tổ chức tín dụng và các quỹ đầu tư tại Việt Nam. Các công ty này đưa ra các đánh giá về khả năng trả nợ của các doanh nghiệp, đánh giá tín nhiệm của các quốc gia, giúp cho các nhà đầu tư và các tổ chức tài chính có thể đưa ra quyết định đầu tư an toàn và hiệu quả. Tuy nhiên, các công ty xếp hạng tín nhiệm cũng đối mặt với nhiều thách thức, bao gồm sự độc quyền của các công ty quốc tế, khó khăn trong việc đánh giá độ tin cậy của các doanh nghiệp nhỏ và vừa, cũng như sự căng thẳng giữa việc đưa ra đánh giá chính xác và việc duy trì sự ổn định của các đánh giá. Các nhà đầu tư và các tổ chức tài chính sử dụng các xếp hạng của CRAs để đánh giá rủi ro và giá trị của các khoản vay, trái phiếu và các sản phẩm tài chính phức tạp khác và được thể hiện qua một số văn bản pháp luật sau:

✓ Nghị định 88/2014/NĐ-CP về dịch vụ xếp hạng tín nhiệm, quy định đầy đủ các nội dung về tổ chức hoạt động, cung cấp dịch vụ, công bố thông tin của tổ chức xếp hạng tín nhiệm.

✓ Luật Chứng khoán năm 2019 và các văn bản hướng dẫn đã có quy định cụ thể về các trường hợp doanh nghiệp phát hành trái phiếu ra công chúng phải được xếp hạng tín nhiệm và lộ trình thực hiện, khuyến khích các doanh nghiệp phát hành trái phiếu riêng lẻ sử dụng dịch vụ này nhằm tăng cường tính công khai, minh bạch của thị trường trái phiếu doanh nghiệp.

✓ Quyết định 570/QĐ-TTg ngày 17/4/2015 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030, Bộ Tài chính sẽ xem xét, cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh dịch vụ xếp hạng tín nhiệm cho tối đa 5 doanh nghiệp.

Hiện nay, việc tìm thông tin về các doanh nghiệp phát hành trái phiếu trên thị trường không hoàn hảo có thể dẫn đến sai lầm trong đánh giá khả năng vỡ nợ hoặc giám sát việc sử dụng vốn. Điều này có thể gây ảnh hưởng đến thanh khoản của thị trường trái phiếu. Để giải quyết vấn đề này, cần có một bên thứ ba cung cấp thông tin minh bạch, khách quan và đáng tin cậy cho các chủ thể tham gia thị trường (Kammoun & Louizi, 2015). Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm quốc tế đã đóng vai trò bên thứ ba trong việc đánh giá chất lượng tín dụng của các công cụ nợ trên thị trường. Những tổ chức này sử dụng các phương pháp đánh giá riêng biệt, kết hợp các thông tin định tính và định lượng để đưa ra các thứ hạng từ AAA đến D, giúp nhà đầu tư sàng lọc và giám sát hiệu quả với chi phí thấp, tăng cường sự tin tưởng và thu hút nguồn vốn đầu tư chuyên nghiệp (Ramakrishnan & Thakor, 1984). Tuy nhiên, tại Việt Nam, việc sử dụng các xếp hạng của các công ty xếp hạng tín nhiệm vẫn gặp phải nhiều tranh cãi và chỉ trích vì khả năng phân tích và xếp hạng có thể bị giới hạn và ảnh hưởng bởi lợi ích thương mại. Để đảm bảo tính độc lập, minh bạch và chính xác trong các đánh giá, cần nghiên cứu và đề xuất một số giải pháp để phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam, từ đó đảm bảo tính minh bạch và tin cậy trong hoạt động tài chính và đầu tư.

2. Cơ sở lý luận về xếp hạng tín nhiệm

2.1. Định nghĩa hạng tín nhiệm

Hạng tín nhiệm là đánh giá của một công ty xếp hạng tín nhiệm về chất lượng tín dụng của một người phát hành nợ hoặc một nghĩa vụ nợ cụ thể (De Haan & Amtenbrink, 2011). Hầu hết các công ty được đánh giá dựa trên xác suất không trả nợ đối với nhà phát hành. Một hạng tín nhiệm bao gồm một hạng chữ (thể loại tín dụng) và bình luận (nếu có). Bình luận có thể bao gồm "quản lý tín dụng" hoặc "triển vọng tín dụng"; giả định, tiêu chuẩn và phương pháp sử dụng xác định quan điểm đánh giá; các điều kiện trong đó hạng tín nhiệm có thể hoặc sẽ được thay đổi; mô tả về công ty được xếp hạng và sản phẩm của công ty (White, 2002).

2.2. Quy trình xếp hạng tín nhiệm

Đến năm 2020, khoảng 180 đến 250 CRAs đã hoạt động trên toàn cầu. Một số tổ chức hoạt động trên phạm vi toàn cầu, nhiều tổ chức khác tìm kiếm trên thị trường niêm yết. Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm lớn nhất sử dụng một sự kết hợp các mô hình định lượng và phân tích định tính được thực hiện bởi các chuyên gia được đào tạo. Nhiều tổ chức khác hoàn toàn phụ thuộc vào các mô hình định lượng, cho phép họ xếp hạng hầu hết các nhà phát hành trên thị trường cụ thể bằng đội ngũ nhân viên nhỏ (Frost, 2007).

Quy trình xếp hạng tín nhiệm tại các tổ chức xếp hạng tín nhiệm chính liên quan đến phân tích cả rủi ro kinh doanh (đặc tính ngành, vị trí cạnh tranh, chất lượng quản lý) và rủi ro tài chính (đặc điểm và chính sách tài chính, cấu trúc vốn,...) (Hill, 2004).

Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm lớn sử dụng một quy trình xếp hạng để đánh giá các nhà phát hành. Sau khi các nhà phân tích thăm các công ty, các ủy ban xếp hạng họp để thảo luận về các đề xuất của nhà phân tích và các thông tin có liên quan hỗ trợ xếp hạng. Sau khi ủy ban bỏ phiếu, công ty (nhà phát hành) được thông báo về xếp hạng và các yếu tố chính hỗ trợ nó. Nhà phát hành được cho phép trình bày thêm dữ liệu để phản ứng với quyết định xếp hạng trước khi xếp hạng được công bố (Tichy & cộng sự, 2011).

2.3. Vai trò của các công ty xếp hạng tín nhiệm trên thị trường vốn

Trong nghiên cứu của White (2013) cho thấy các công ty xếp hạng tín nhiệm có uy tín thường có hai vai trò chính trong thị trường vốn: (i) Với vai trò định giá bằng cách phổ biến thông tin cho các nhà giao dịch thị trường (nhà đầu tư). Trong vai trò này, các công ty xếp hạng tín nhiệm thu thập và phân tích thông tin liên quan đến đánh giá chất lượng tín dụng và đưa ra kết quả phân tích của họ cho các nhà đầu tư, quản lý danh mục, các công ty mua bán, các công ty bán ra và những người khác. Hai đặc điểm làm tăng tính hữu ích của xếp hạng tín nhiệm trong việc định giá bao gồm tính kịp thời của xếp hạng và tính hữu ích của thông tin; (ii) Với vai trò của các công ty xếp hạng tín nhiệm lớn là tạo điều kiện cho hợp đồng, vì xếp hạng được xem như là các tiêu chuẩn chất lượng tín dụng hiệu quả. Trong việc ký hợp đồng tư nhân, các hạn chế dựa trên xếp hạng xuất hiện trong các thỏa thuận vay mượn, các thỏa thuận trái phiếu và các thỏa thuận tài chính khác.

Hai đặc điểm này tăng cường tính hữu ích của các xếp hạng tín dụng trong việc ký kết hợp đồng và quy định là ổn định và đáng tin cậy (Sy, 2009).

3. Thực trạng hoạt động của các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam

Trước năm 2014, thị trường xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam còn trong tình trạng sơ khai với sự tham gia của hai tổ chức cung cấp thông tin là (i) Vietnam Credit Rating (VCR) được thành lập năm 2005, VCR là công ty xếp hạng tín nhiệm đầu tiên tại Việt Nam; (ii) Vietnam Rating Joint Stock Company (VNR) được thành lập vào năm 2008, VNR là công ty con của Tổng công ty Bảo hiểm Quốc gia Việt Nam; và (iii) FiinGroup Joint Stock Company được thành lập năm 2007 với tên gọi là StoxPlus Corporation, FiinGroup là một tổ chức cung cấp dịch vụ thông tin và tư vấn tài chính, bao gồm cả xếp hạng tín nhiệm. Tuy nhiên, do nhu cầu thị trường trong giai đoạn này hầu như không có và chưa có quy định pháp lý chính thức về hoạt động xếp hạng tín nhiệm nên hai công ty này chỉ tồn tại trong một khoảng thời gian ngắn. Nghị định 88/2014/NĐ-CP được ban hành năm 2014 quy định về việc cấp phép và hoạt động của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm, đã tạo điều kiện hình thành thị trường xếp hạng tín nhiệm chính thức tại Việt Nam. Sau Nghị định này ra đời, có hai tổ chức xếp hạng tín nhiệm được cấp phép hoạt động là Công ty cổ phần Sài Gòn Phát Thịnh Ratings (SaigonRatings) vào tháng 7/2017 và CTCP Xếp hạng tín nhiệm FiinRatings (FiinRatings) vào tháng 3/2020. Tính đến thời điểm hiện tại, đây cũng là hai công ty đã và đang cung cấp dịch vụ xếp hạng tín nhiệm cho khách hàng và có ghi nhận doanh thu (Trần Kim Long & Liêu Cập Phủ, 2022).

Tuy nhiên, so với các công ty xếp hạng tín nhiệm quốc tế, các công ty tại Việt Nam khá non trẻ và chưa có uy tín đủ lớn. Việc sử dụng dịch vụ xếp hạng tín nhiệm của các công ty này tại Việt Nam cũng chưa được phổ biến như các nước đang phát triển khác trong khu vực. Nhiều doanh nghiệp vẫn chưa nhận thức rõ về tầm quan trọng của việc có một xếp hạng tín nhiệm đáng tin cậy và chưa quan tâm đến việc thuê các công ty xếp hạng tín nhiệm để đánh giá mức độ rủi ro của doanh nghiệp và trình độ tín nhiệm của các sản phẩm tài chính. Với sự phát triển hiện nay của Việt Nam, việc sử dụng kết quả xếp hạng tín nhiệm dần trở nên quan trọng hơn, nâng cao độ tin cậy và hấp dẫn của các sản phẩm tài chính Việt Nam trên thị trường quốc tế. Các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam đang cố gắng tăng cường năng lực và uy tín để cung cấp dịch vụ chất lượng và đáng tin cậy cho doanh nghiệp, nhà đầu tư.

3.1. Một số điểm mạnh của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Theo Trần Kim Long & Liêu Cập Phủ (2022), các tổ chức xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam có một số lợi thế cạnh tranh như sau:

Am hiểu về tập quán và văn hóa kinh doanh của các doanh nghiệp Việt Nam: Điều này sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các tổ chức xếp hạng thu thập thông tin và thực hiện quá trình đánh giá nhanh chóng và chính xác hơn.

Phương pháp xếp hạng được thiết kế phù hợp với thực tiễn của thị trường Việt Nam: Phương pháp xếp hạng của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm địa phương thường được xây dựng dựa trên việc tham khảo các tổ chức quốc tế, nhưng có những điều chỉnh và cải tiến để phù hợp với môi trường địa phương (nếu doanh nghiệp Việt Nam được xếp hạng bởi Standard & Poor's thì kết quả thường không quá hạng BB do giới hạn bởi trần xếp hạng quốc gia. Nhưng nếu được xếp hạng bởi các tổ chức xếp hạng địa phương sẽ không bị giới hạn trần này).

Lợi thế về chi phí xếp hạng: Chi phí xếp hạng của các doanh nghiệp Việt Nam bình quân thấp hơn so với chi phí xếp hạng của các tổ chức quốc tế và thường là có thể thương lượng tùy vào quy mô và mức độ phức tạp của quá trình xếp hạng.

Rào cản gia nhập ngành cao: Xếp hạng tín nhiệm được xem là ngành có mức độ tập trung cao ở cả hai khía cạnh về đối tượng cung cấp dịch vụ và sản phẩm dịch vụ. Có ba yếu tố quan trọng tạo nên rào cản gia nhập ngành cao là:

✓ Xếp hạng tín nhiệm là lĩnh vực kinh doanh có điều kiện theo Nghị định 88/2014, vì vậy có nhiều điều kiện ràng buộc khắt khe, giới hạn số lượng tổ chức tham gia. Tính đến thời điểm cuối năm 2021, Bộ Tài chính mới chỉ cấp phép hoạt động cho hai công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam. Theo Quyết định 507/QĐ-TTg ngày 17/4/2015 của Thủ tướng Chính phủ về phê duyệt quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến

năm 2030, chỉ có tối đa 5 doanh nghiệp được xem xét cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện kinh doanh cung cấp dịch vụ xếp hạng tín nhiệm.

✓ Đối với quy mô và chất lượng dữ liệu chuyên sâu về thị trường và các doanh nghiệp phát hành, đây chính là nguồn nguyên liệu đầu vào quan trọng cho các báo cáo phân tích, báo cáo xếp hạng tín nhiệm. Điều này hàm ý rằng giai đoạn thu thập và xây dựng cơ sở dữ liệu ban đầu sẽ rất khó khăn và tốn kém nhưng về lâu dài thì chi phí biên sẽ giảm dần theo thời gian và tạo ra lợi thế cạnh tranh cho tổ chức trong dài hạn (Fiinratings và SaigonRatings).

✓ Đối với danh tiếng của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm địa phương, đây là nguồn lực quan trọng trong ngành xếp hạng tín nhiệm. Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm quốc tế chiếm thị phần lớn chủ yếu nhờ vào danh tiếng của họ đã được phổ biến và được công nhận tại hầu hết các thị trường tài chính quan trọng trên thế giới. Mặc dù tại thời điểm hiện tại, danh tiếng của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam vẫn còn hạn chế và chủ yếu được hưởng lợi từ danh tiếng của tập đoàn mẹ, tuy nhiên đây cũng là một yếu tố mang tính tích lũy và sẽ được hình thành dần trong quá trình kinh doanh.

Bên cạnh đó, một điểm thuận lợi của các tổ chức xếp hạng Việt Nam là có sự hỗ trợ kỹ thuật, công nghệ từ các tổ chức xếp hạng lớn trên thế giới (FiinRatings nhận được hỗ trợ của S&P Global Ratings, SaigonRatings nhận được sự hỗ trợ của Fitch).

3.2. Hạn chế của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Trong nghiên cứu của Trần Kim Long & Liêu Cập Phủ (2022) đã chỉ ra hai hạn chế của các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam với các công ty xếp hạng tín nhiệm trên thế giới:

Hầu hết các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam đang theo mô hình nhà phát hành trả tiền, tức nguồn thu của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm sẽ đến từ phí xếp hạng do nhà phát hành chi trả. Mặc dù mô hình kinh doanh này khuyến khích mối quan hệ dài hạn nhưng có thể tạo ra mâu thuẫn lợi ích giữa tổ chức xếp hạng và nhà phát hành. Nhà đầu tư sẽ lo lắng về tính khách quan của kết quả xếp hạng khi nguồn thu của tổ chức xếp hạng lệ thuộc vào nguồn thu của các tổ chức phát hành. Đối với các tổ chức xếp hạng trên thế giới thì nguồn thu của họ mang tính đa dạng hơn dựa trên sự kết hợp của mô hình nhà đầu tư trả tiền và mô hình nhà phát hành trả tiền. Trên thực tế, để tăng cường tính khách quan và minh bạch đối với thị trường, SaigonRatings và FiinRatings đều đưa ra các yêu cầu cam kết đối với chuyên viên phân tích, thành viên hội đồng về việc không sở hữu cổ phần cũng như tồn tại các lợi ích liên quan đến công ty được xếp hạng.

Sự kết nối giữa công ty xếp hạng tín nhiệm với các bên tham gia thị trường như công ty chứng khoán, các công ty tư vấn phát hành vẫn chưa đủ mạnh. Tại thị trường Mỹ và phương Tây, các ngân hàng đầu tư và các công ty chứng khoán tham gia tích cực vào quá trình đánh giá xếp hạng thông qua việc cung cấp, chia sẻ thông tin và tư vấn lộ trình phù hợp cho công ty được xếp hạng. Có thể nói các ngân hàng đầu tư, công ty tư vấn phát hành là cầu nối quan trọng giúp đảm bảo thông tin được thông suốt và xử lý các vấn đề phát sinh trong quá trình xếp hạng. Điều này khiến cho khách hàng an tâm hơn khi lựa chọn dịch vụ xếp hạng cũng như đảm bảo quá trình đánh giá xếp hạng được diễn ra thuận lợi.

4. Giải pháp phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm Việt Nam

Tiềm năng tăng trưởng của thị trường xếp hạng tín nhiệm có mối tương quan chặt chẽ với thị trường trái phiếu doanh nghiệp. Các tổ chức xếp hạng tín nhiệm Việt Nam có thể hưởng lợi từ tiềm năng tăng trưởng rất lớn của thị trường trái phiếu trong nước và từ các quy định mới của chính phủ liên quan đến thị trường trái phiếu như: (1) Nghị định 155 có hiệu lực từ 01/01/2023 mới quy định yêu cầu xếp hạng tín nhiệm bắt buộc đối với các trường hợp phát hành trái phiếu ra công chúng; (2) Thông tư số 57/2021/TT-BTC đã ra đời và có hiệu lực từ ngày 20/07/2021 về sắp xếp lại thị trường chứng khoán, trong đó quy định thị trường trái phiếu doanh nghiệp thứ cấp sẽ hoạt động trên Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội năm 2022.

4.1. Bổ sung và hoàn thiện các quy định đảm bảo tính khách quan, minh bạch, đáng tin cậy cho hoạt động xếp hạng, đảm bảo không có sự xung đột lợi ích giữa công ty xếp hạng với nhà phát hành, với các công ty tư vấn

Bổ sung, hoàn thiện các quy định liên quan đến hoạt động xếp hạng tín nhiệm, đảm bảo tính khách quan và độc lập của các công ty xếp hạng. Các quy định này cần được cập nhật thường xuyên để phù hợp với tình hình thị trường và nhu cầu của các bên liên quan.

Thúc đẩy sự đa dạng trong ngành công nghiệp xếp hạng tín nhiệm bằng cách khuyến khích sự tham gia của nhiều công ty xếp hạng khác nhau trong các hoạt động xếp hạng. Điều này sẽ giúp tăng cường tính cạnh tranh và giảm thiểu khả năng xảy ra xung đột lợi ích giữa các công ty xếp hạng.

Thực hiện các hoạt động giám sát, kiểm tra và đánh giá các công ty xếp hạng tín nhiệm thường xuyên để đảm bảo tính khách quan và độc lập của hoạt động xếp hạng. Các công ty xếp hạng cần tuân thủ các quy định và tiêu chuẩn được đề ra bởi cơ quan quản lý và giám sát để đảm bảo hoạt động của họ được thực hiện theo đúng quy trình và tiêu chuẩn chất lượng.

Đặt ra các quy định về công khai thông tin và tuyên truyền để đảm bảo sự minh bạch trong hoạt động xếp hạng. Các công ty xếp hạng cần phải công bố thông tin về tiêu chuẩn xếp hạng, phương pháp đánh giá và kết quả xếp hạng của họ để đảm bảo tính minh bạch và tránh việc xảy ra xung đột lợi ích.

Tăng cường hợp tác và tư vấn giữa các tổ chức xếp hạng tín nhiệm và các cơ quan quản lý để cùng nhau xây dựng các tiêu chuẩn và quy định hợp lý, phù hợp với nhu cầu của thị trường và các bên liên quan.

4.2. Nâng cao nhận thức về lợi ích của hoạt động xếp hạng tín nhiệm

Tăng cường thông tin và giáo dục: Tổ chức các chương trình giáo dục và thông tin cho các bên liên quan về quy trình xếp hạng tín nhiệm, những tiêu chí được sử dụng và ý nghĩa của chúng đối với hoạt động kinh doanh và quản lý. Thông tin cần được cung cấp đầy đủ, minh bạch và dễ hiểu.

Đảm bảo tính minh bạch và công bằng: Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo tính minh bạch và công bằng trong quá trình đánh giá và xếp hạng. Những tiêu chí được sử dụng cần được công bố rõ ràng, cập nhật thường xuyên và dựa trên các bằng chứng có liên quan. Các tổ chức xếp hạng cần đối xử công bằng với các đối tượng được đánh giá và xếp hạng.

Thúc đẩy cạnh tranh lành mạnh: Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo rằng hoạt động của họ không gây ra sự thiên vị hoặc ảnh hưởng tiêu cực đến sự cạnh tranh giữa các đối tượng được đánh giá và xếp hạng. Việc thúc đẩy sự cạnh tranh lành mạnh giúp tăng tính minh bạch và đảm bảo các tổ chức, cá nhân được đánh giá và xếp hạng dựa trên hiệu suất thực sự của họ.

Tăng cường trách nhiệm xã hội: Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo rằng hoạt động của họ đóng góp tích cực cho xã hội và kinh tế, đồng thời giảm thiểu các tác động tiêu cực đến môi trường và cộng đồng. Điều này giúp tăng khả năng được công nhận và tôn trọng của các tổ chức xếp hạng, đồng thời tạo ra lợi ích cho các bên liên quan khác.

4.3. Nâng cao năng lực của các tổ chức xếp hạng tín nhiệm

Tăng cường đào tạo và phát triển nhân lực: Các tổ chức xếp hạng cần đầu tư để tạo ra một đội ngũ chuyên gia giàu kinh nghiệm, có kiến thức chuyên môn sâu rộng, nắm vững các quy trình và tiêu chuẩn xếp hạng. Ngoài ra, cần liên kết với các trường đại học và các tổ chức đào tạo chuyên ngành để nâng cao năng lực nhân lực của mình.

Tăng cường nghiên cứu và phát triển: Các tổ chức xếp hạng cần đầu tư nhiều hơn vào nghiên cứu và phát triển các tiêu chuẩn và quy trình xếp hạng phù hợp với bản sắc và điều kiện của Việt Nam. Cần tạo ra các báo cáo, chia sẻ thông tin, đưa ra những đánh giá đầy đủ và công bằng về hoạt động của các đối tượng được xếp hạng.

Tăng cường sự minh bạch và độc lập: Các tổ chức xếp hạng cần đảm bảo sự minh bạch và độc lập trong hoạt động xếp hạng. Cần công khai thông tin về phương pháp đánh giá, cơ cấu tổ chức, đội ngũ chuyên môn, quy trình xếp hạng và các yếu tố ảnh hưởng đến kết quả xếp hạng. Đồng thời, cần đảm bảo độc lập và không bị ảnh hưởng bởi các lợi ích khác như tiền bạc hay chính trị.

Tăng cường sự tương tác với các bên liên quan: Các tổ chức xếp hạng cần tạo cơ hội cho các bên liên quan tham gia vào quá trình xây dựng và đánh giá tiêu chuẩn, quy trình xếp hạng.

Cần lắng nghe ý kiến từ các doanh nghiệp, các cơ quan quản lý nhà nước, các chuyên gia, các chủ thể tham gia thị trường để đưa ra đánh giá đầy đủ và chính xác.

Tăng cường kiểm soát chất lượng xếp hạng: Các công ty xếp hạng tín nhiệm cần tăng cường kiểm soát chất lượng xếp hạng, đảm bảo tính chính xác, khách quan và đáng tin cậy của thông tin được cung cấp. Đồng thời, cần thiết lập một hệ thống giám sát và đánh giá hiệu quả của các công ty xếp hạng tín nhiệm để đảm bảo hoạt động của họ luôn đáp ứng được các yêu cầu và tiêu chuẩn của thị trường tài chính.

4.4. Tăng cường hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước

Việc hợp tác này sẽ giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm có thêm kiến thức, kinh nghiệm, và tiêu chuẩn quốc tế để đánh giá và xếp hạng đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam. Đồng thời, việc hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước cũng giúp cho các công ty xếp hạng tín nhiệm có thêm cơ hội tiếp cận với các doanh nghiệp quốc tế và nâng cao uy tín trên thị trường quốc tế. Điều này sẽ giúp cho các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam trở thành một đối tác đáng tin cậy và có uy tín trên thị trường quốc tế.

Ngoài ra, việc hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước cũng giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam đáp ứng được các yêu cầu của khách hàng đến từ các thị trường khác nhau. Việc đáp ứng được các yêu cầu này sẽ giúp các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam nâng cao khả năng cạnh tranh trên thị trường quốc tế. Vì vậy, để phát triển các công ty xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam, cần tăng cường hợp tác với các đối tác trong và ngoài nước để nâng cao khả năng đánh giá và xếp hạng đối với các doanh nghiệp tại Việt Nam, nâng cao uy tín và cạnh tranh trên thị trường quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Bộ Tài Chính (2021), Thông tư số 57/2021/TT-BTC có hiệu lực từ ngày 20/07/2021 về: “Sắp xếp lại thị trường chứng khoán, trong đó quy định thị trường trái phiếu doanh nghiệp thứ cấp sẽ hoạt động trên Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội năm 2022”.
- [2]. Chính phủ (2014), Nghị định số 88/2014/NĐ-CP ngày 26-09-2014: “Quy định về dịch vụ xếp hạng tín nhiệm”, có hiệu lực ngày 15-11-2014.
- [3]. Chính phủ (2015), Quyết định số 507/QĐ-TTg ngày 17-04-2015 của Thủ tướng Chính phủ: “Phê duyệt Quy hoạch phát triển dịch vụ xếp hạng tín nhiệm đến năm 2020 và tầm nhìn đến năm 2030”.
- [4]. Luật Chứng khoán (2019), Luật số 54/2019/QH14 có hiệu lực từ ngày 01-01-2021.
- [5]. De Haan, J., & Amtenbrink, F. (2011). Credit rating agencies. In *Handbook of Central Banking, Financial Regulation and Supervision*. Edward Elgar Publishing.
- [6]. Frost, C. A. (2007). Credit rating agencies in capital markets: A review of research evidence on selected criticisms of the agencies. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(3), 469-492.
- [7]. Hill, C. A. (2004). Regulating the rating agencies. *Wash. ULQ*, 82, 43.
- [8]. Kammoun, R., & Louizi, A. (2015). Credit rating agencies: Development and analysis of business models. *Journal of Contemporary Management*, 3(2), 53-66.
- [9]. Ramakrishnan, R. T., & Thakor, A. V. (1984). Information reliability and a theory of financial intermediation. *The Review of Economic Studies*, 51(3), 415-432.
- [10]. Sy, A. N. R. (2009). The systemic regulation of credit rating agencies and rated markets.
- [11]. Tichy, G., Lannoo, K., Ap Gwilym, O., Alsakka, R., Masciandaro, D., & Paudyn, B. (2011). Credit rating agencies: Part of the solution or part of the problem?. *Intereconomics*, 46(5), 232-262.
- [12]. Trần Kim Long, Liêu Cập Phủ (2022). Thực trạng thị trường xếp hạng tín nhiệm tại Việt Nam: Cơ hội và thách thức, *Tạp chí Thị trường Tài chính Tiền tệ* (9).
- [13]. White, L. J. (2002). *The credit rating industry: An industrial organization analysis* (pp. 41-63). Springer US.

Ngày nhận bài: 21/7/2023

Ngày phản biện: 21/8/2023

Ngày duyệt đăng: 27/8/2023